

AMEER KHUSRO'S IMPACT ON ASIAN LITERATURE AND CULTURE

May 29 - June 2, 1987
International House at the University of Chicago

'The Archeology and Calligraphy of Ameer Khusro's Tomb'

by Prof. Wayne Begley, University of Iowa
and Dr. Ziauddin Desai, Archeological Survey of India

TEXTS AND TRANSLATIONS OF THE INSCRIPTIONS

FROM: Zafar Hasan, A Guide to Nizamu-d Din (MASI, No. 10), Calcutta, 1922;
H. Beveridge, "Mahdi Khwaja," Epigraphia Indo-Moslemica 1915-16, pp. 1-9.

I.—Inscription on a marble tablet in the gallery of the tomb.
Reign of Babur, 937/1530

لا اله الا الله محمد رسول الله

زمین را ازین لوح شد سرفرازی بدوران بابر شهنشاه غازی

(۱)	میو خسرو خسرو ملک سخن	آن محیط فضل و دریای کمال
(۲)	نثر از دلکش تراز ماء معین	نظم او صافی تر از آب زلال
(۳)	بلبل داستان سرای بی قرین	طوطی شکر مقال بی مثال
(۴)	از پی تاریخ سال فوت او	چون فهام سربزانی خیال
(۵)	شد عذیم المثل یک تاریخ او	دیگری شد طوطی شکر مقال

ز حرف وصل جانان ساده آمد لوح خاک من

طریق ساده لوحی بس نشان عشق پاک من

(۱)	مهدی خواجه سید با جاه و جلال	شد بانی این اساس بی شبه و مثال
(۲)	گفتم سعی جمیل مهدی خواجه	تاریخ بنای این چو کردند سوال

حرره شهاب المعانی الهروی

"There is no God but Allah, and Muhammad is his prophet.

The earth was honoured by this tablet in the reign of Bābar the emperor and champion of faith."

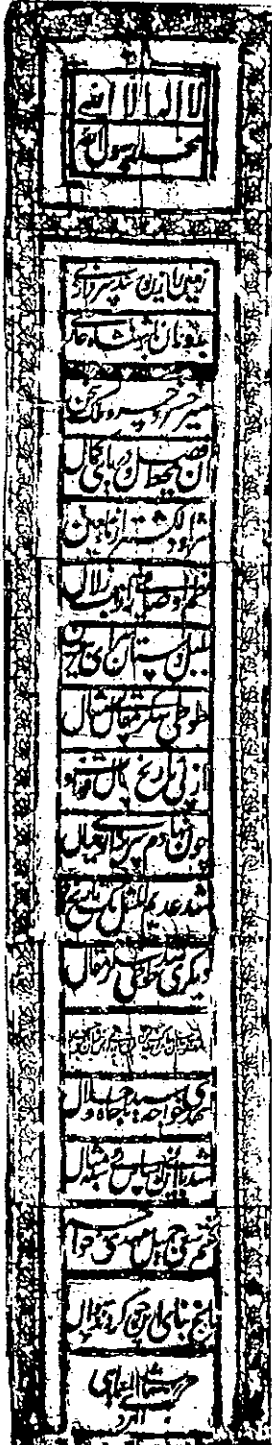
- (1) "Mir Khusrau, the king of the kingdom of words (poetry), the ocean of accomplishment and sea of perfection.
- (2) His prose is more attractive than flowing water, his poetry is clearer than limpid water.
- (3) (He is) a peerless singing nightingale and an unparalleled sugar-tongued parrot.
- (4) For the date of his death, when I bowed my head above the knees of thought,
- (5) A chronogram occurred 'peerless' and another 'Sugar-tongued parrot.'"
(725 A.H.=1325 A.D.)

"The tablet of my dust is without even a word of hopes of a meeting with my beloved, simplicity is the only sign of my true love."

- (1) "Mahdī Khūājā, a Sayyid of rank and dignity, became the founder of this matchless and incomparable building.
 - (2) I said 'the good efforts of Mahdī Khūājā,' when they enquired of me the date of the foundation of this building.
- It is written by Shihāb the enigmatist of Hirāt."

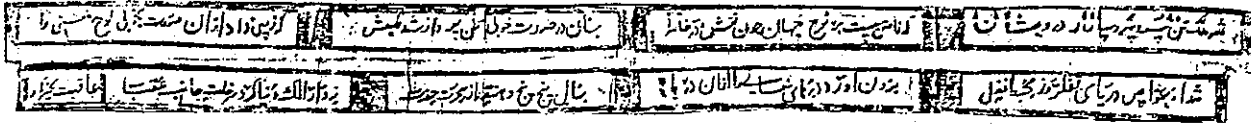
897 + 40 = 937

(=1530)

II.—Inscription on the walls of the outer enclosure of Khusrau's tomb.
Reign of Humayun, 938/1531-2

On the northern wall.

On the western wall.

(۱) که نامش هست بر لوح جهان چون نقش درخارا	شاه مملکت سخن خسرو سر و سالر درویشان
(۲) که زبانی داد از آن صورت بخوبی لوح معنی را	چنان در صورت خوبی سخن پرداز شد طبعش
(۳) بزور آورد درهای معانی را از آن دریا	شد او غواص دریای تفکر رز محیط فضل
(۴) ز دارالملک دنیا کرد رحلت جانب عقبی	بسال پنج پنج و هفتصد از هجرت حضرت

عاقبت بخیر باد

(۵) ندای ارجعی چون در رسید از عالم بالا	بتقدیر الهی مرغ زروحش سدره مآرا شد
(۶) بدروان همایون بادشاه غازی دانا	گذشته بود سی و هشت و نه صد سال از هجرت
(۷) دعای دولتش گویند نزد ربی الاعلی	شهنشاهی که می شاید اگر کردیدان دایم
(۸) نبودست و نباشد مثل او بی مثل و بی همتا	رفیع القدر صاحب دلتی پاکی که در عالم
(۹) خداوند جهان یازر معین و ناصر الاعداء	خدایا تا جهان باشد بدولت باشد و بادش

- (1) "Khusrau the king of the kingdom of words and the head and chief of saints, whose name is (engraved) on the tablet of world like the mark on hard stone.
- (2) He (lit. his intellect) composed verses in such an elegant style that the tablet of meaning was adorned with it.
- (3) He dived into the sea of reflection and by the grace (of God) brought out the pearls of expression from it.
- (4) In the year five times five (25) and seven hundred from the flight of His Holiness (Prophet) he departed from this world to the next.
May his end be good.

725 (=1325)

- (5) By the divine decree Sidra (a tree in paradise) became the residence of the bird of his soul, when the call 'Irja' (turn to me) reached him from the high world.
- (6) Nine hundred and thirty eight-years had passed from Hijrat to the reign of Humayun, the king and champion of faith, and the wise,
- (7) An emperor, so worthy, that the angels might well ever pray for his prosperity to the great God,
- (8) Of high rank, wealthy, and pure, like whom there has never been nor ever will be one so peerless or matchless.
- (9) O God! as long as the world exists may he ever remain in prosperity, and may the Lord of the world be his friend, helper and defender against his enemies."

938 (=1531-2)

III.—Inscription on the inner walls of the tomb.
Reign of Jahangir, 1014/1605-6

On the Eastern wall.

ای چنار و بی نظیر عالم ابار و منته و امر ایست تعمیر نمود طاهر آنرا فیض ازلی میث باریت ایام بناش عقل گفتا یار و منته سلوک جانی را

On the Northern wall.

قالین کلام و بانی این مقام طاهر محمد عماد الدین حسن ابن سلطان علی سبزواری جمن سلطان غزالد ذنوبه و غیره کلمات جلاله

On the Western wall.

ای شربت عاشقی بیامت از دوست زمان بیامت شهساک فرید از تو منظوم از اینست که شایسته نظارت جاویدت است بنده چنار جان غلامت

On the Southern wall.

مر نام نیک است خواجه عظیم دو شین و در لام و دو قاف و در جیم الزام ای زین سپهرنا ابدام ایستی درون کلمات مر از زین و در گنج

- (۱) ای خسرو بی نظیر عالم با روضه تو مرا نیازست
(۲) تعمیر نموده طاهر آنرا فیض ازلی همیشه بازست
(۳) تاریخ بنامش عقل گفتا با روضه بگو که جای رازست

قالین این کلام و بانی این مقام طاهر محمد عماد الدین حسن ابن سلطان علی سبزواری

هجری سنه ۱۰۱۴ غفر الله ذنوبه و ستر عیوبه الکاتب عبد النبی ابن ایوب

- (۱) ای شربت عاشقی بیامت از دوست زمان بیامت
(۲) شد سلک فرید از تو منظوم زانست که شد لقب نظامت
(۳) جارید بقاست بنده خسرو چون شد بهزار جان غلامت
(۱) مر نام نیک است و خواجه عظیم در شین و در لام و دو قاف و در جیم
(۲) اگر نام یابی تو زین حرفها بدانم که هستی تو مردی فهیم

کاتب مذکور نبیره شیخ فرید شکر گنج

- (1) "O! Khusrāu, peerless in the world, I am a supplicant at thy tomb.
(2) It has been built by Tāhir; eternal blessing is always found here.
(3) Wisdom thus spake the date of its foundation, say "At the Tomb" for it is a place of secrets.

1014 (=1605-6)

"The composer of these lines and founder of this building is Tāhir Muhammad 'Imādu-d Din Ḥasan son of Sulṭān 'Alī Sabzwārī, in the year 1014 Hijra (1605-6 A.D.), may God forgive his sins and conceal his faults. The scribe 'Abdu-n Nabī son of Aiyūb."

- (1) "O thou! who hast the sweet drink of love in thy cup and receivest messages constantly from the friend.
(2) The house of Farid is ordered by thee, hence is it that thou art entitled Niẓām.
(3) Immortal is the slave Khusrāu, for he with his thousand lives is thy slave."
(1) "My name is Nek (righteous) and 'Great Khūāja'; [it contains] two shins, two lāms, two qāfs and two jims.
(2) If you can evolve my name from these letters I shall know thou art a wise man. Scribe the same as mentioned above ('Abdu-n Nabī son of Aiyūb) the grandson of

Shaikh Farid Shakar Ganj."

2 shins	• • •	2 × 300 = 600	خ (Kha).
2 lāms	• • •	2 × 30 = 60	س (Sin).
2 qāfs	• • •	2 × 100 = 200	ر (Re).
2 jims	• • •	2 × 3 = 6	و (Wāo).

خسرو (Khusrāu).

IV.—Inscription on a marble tablet built in the northern wall, inside the tomb.

Reign of Jahangir

نور الدین محمد

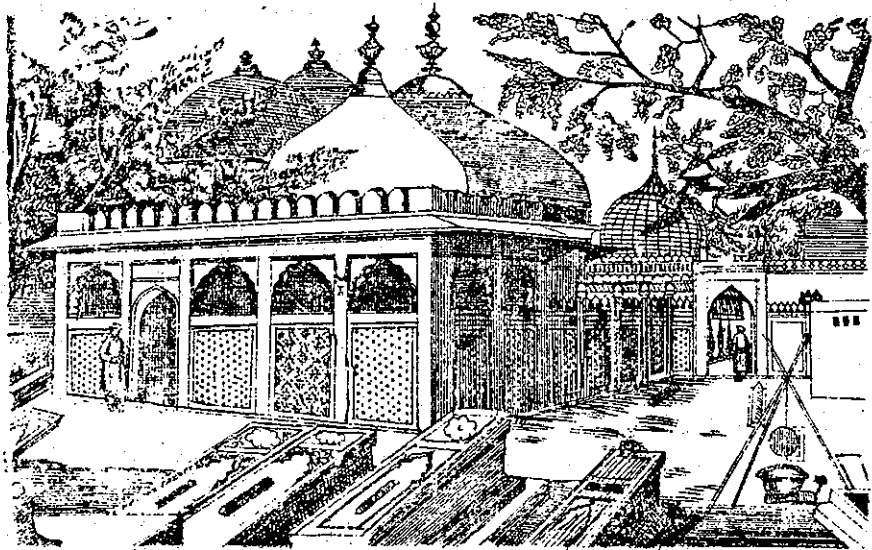
بدر شهنشاه عالم یزاد ابر المظفر

بادشاه عادل جهانگیر غازی

خلد الله ملكه و سلطانه و انص

على العالمين بروه و احسانه ☉

"In the reign of the emperor, the asylum of the world, the father of victory, the just king (named) Nūru-d Din Muḥammad Jahāngir, the champion of faith, may God perpetuate his kingdom and reign and extend over all the worlds his beneficence and benevolence."

نقشه درگاه حضرت امیر خسرو

SURVEY PLAN
OF NIZĀMU-D DĪN, DELHI

FEET 50 25 0 50 100 150 200

